

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
պարոն ՀՈՎԻԿ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Արրահամյան

Ձեզ ենք ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եզրակացությունը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավորներ Հեղինե Բիշարյանի և Հովհաննես Մարգարյանի՝ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով ներկայացրած «Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի լրամշակված տարբերակի վերաբերյալ:

Նախագծում հստակ սահմանված չեն Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության իրականացման մեխանիզմները, նշված արտոնություններից ու փոխհատուցումներից օգտվելու համար ներկայացվող փաստաթղթերը, Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմինների գործառույթները:

ՉԱԷԿ-ի վթարի մասնակիցների ճնշող մեծամասնությունը Հայաստանի Հանրապետությունում համարվում է զինծառայող, քանի որ նրանք վարժական հավաքների են

կանչվել զինկոմիսարիատների կողմից և ուղարկվել վթարի վայր: Նրանց սոցիալական պաշտպանության հարցերն արդեն իսկ կարգավորվում են «Զինծառայողների և նրանց ընտանիքների սոցիալական ապահովության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006 թվականի նոյեմբերի 23-ի N 1717-Ն որոշման N 1 հավելվածի անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բժշկական հաստատությունների միջոցով դեղեր ձեռք բերելու իրավունք ունեցող բնակչության սոցիալական խմբերի ցանկի համաձայն 1-ին և 2-րդ խմբի հաշմանդամներին հիվանդության դեպքում դեղերը տրվում են անվճար, իսկ 3-րդ խմբի հաշմանդամներին և Չեռնոբիլի վթարի վերացման աշխատանքների մասնակիցներին՝ 50 տոկոս զեղչով:

Չեռնոբիլի վթարի վերացման աշխատանքների մասնակիցներն ընդգրկված են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2004 թվականի մարտի 4-ի «Պետության կողմից երաշխավորված անվճար բժշկական օգնության և սպասարկման մասին» N 318-Ն որոշման N 1 հավելվածի բնակչության սոցիալապես անապահով ու առանձին (հատուկ) խմբերի ցանկում և օգտվում են պետության կողմից երաշխավորված անվճար բժշկական օգնություն ստանալու իրավունքից: Վերջիններիս համար անվճար է նաև ստոմատոլոգիական օգնությունն ամբողջ ծավալով՝ բացառությամբ նորագույն և թանկարժեք տեխնոլոգիաներով մատուցվող ստոմատոլոգիական ծառայության:

Այնուամենայնիվ, նախագծի 4-րդ, 5-րդ և 6-րդ հոդվածներով նախատեսված արտոնությունները ենթադրում են լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների հատկացման անհրաժեշտություն: Մասնավորապես, առողջարանային բուժման անվճար ուղեգիր տրամադրելու համար տարեկան անհրաժեշտ կլինի շուրջ 60,0 մլն դրամ (հաշվի առնելով, որ տարվա ընթացքում ուղեգրով ապահովվի 500 մարդ): Ամենամսյա դրամական օգնություն տրամադրելու համար կպահանջվի 82,8 մլն դրամ (ենթադրվում է, որ դրամական օգնությունն

այս օրենքով կտրամադրվի 627 մարդու, ովքեր քաղաքացիական անձինք են և, որոնց վրա չի տարածվում «Ջինժառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթները, և նրանց կտրամադրվի ամենամսյա դրամական օգնություն նույն չափով, ինչ զինժառայության հաշմանդամներին՝ 11000 դրամ): Այսպիսով, սույն օրենքի ընդունմամբ միայն նշված երկու արտոնությունների մասով, Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից կպահանջվի լրացուցիչ շուրջ 142,8 մլն դրամ, որի համար Հայաստանի Հանրապետության 2012-2014 թվականների միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի նախագծով միջոցներ չեն նախատեսված, ուստի, դրա ընդունման դեպքում այն կմնա առանց ֆինանսական ապահովման:

Ելնելով շարադրվածից՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը դեմ է ներկայացված օրենքի նախագծի ընդունմանը:

Միաժամանակ հայտնում ենք, որ, ներկայացված օրենքի նախագիծը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում քննարկելիս, հարակից զեկուցմամբ հանդես կգա Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարար Արթուր Գրիգորյանը:

Ներկայացնում ենք օրենքի նախագծի ընդունման դեպքում դրա կատարումն ապահովող՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումների ցանկը և ժամկետները՝

1. 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի 4-րդ ենթակետի կատարումն ապահովելու նպատակով՝

«Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիներին առողջարանային անվճար ուղեգրեր տրամադրելու կարգը հաստատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշում, ժամկետ՝ 2013 թ.:

2. 6-րդ հոդվածի կատարումն ապահովելու նպատակով՝

«Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներին ամենամյա դրամական օգնություն նշանակելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշում, ժամկետ՝ 2013 թ.:

Կից ներկայացվող փաստաթղթերում տրվում է օրենքի նախագծի կարգավորման ազդեցության գնահատականը:

Հարգանքով՝

ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի լրամշակված տարբերակի բնապահպանության բնագավառում կարգավորման

1. «Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի լրամշակված տարբերակի (այսուհետ՝ օրենք) ընդունման արդյունքում շրջակա միջավայրի օբյեկտների՝ մթնոլորտի, հողի, ջրային ռեսուրսների, ընդերքի, բուսական և կենդանական աշխարհի, հատուկ պահպանվող տարածքների, վրա բացասական հետևանքներ չեն առաջանա:

2. Օրենքի նախագծի չընդունման դեպքում շրջակա միջավայրի օբյեկտների վրա բացասական հետևանքներ չեն առաջանա:

3. Օրենքի նախագիծը բնապահպանության ոլորտին չի առնչվում, այդ ոլորտը կանոնակարգող իրավական ակտերով ամրագրված սկզբունքներին և պահանջներին չի հակասում:

Օրենքի կիրարկման արդյունքում բնապահպանության բնագավառում կանխատեսվող հետևանքների գնահատման և վարվող քաղաքականության համեմատական վիճակագրական վերլուծություններ կատարելու անհրաժեշտությունը բացակայում է:

**ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԳԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ**

**«Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած
քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ**

«Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագիծն իր մեջ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2009 թվականի հոկտեմբերի 22-ի «Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 1205-Ն որոշմամբ հաստատված Կարգի 9-րդ կետով նախատեսված որևէ կոռուպցիոն գործոն չի պարունակում:

**ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ**

«Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի եւ այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի ընդունումը շահառուների վրա կունենա որոշակի դրական ազդեցություն՝ նկատի ունենալով բուժօգնություն և անվճար դեղեր ձեռք բերելու համար նախագծով սահմանված արտոնությունները: Միաժամանակ անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, որ նախագծի ներկայացված տարբերակով ընդունումը պետական բյուջեի համար լրացուցիչ ծախսեր է առաջացնելու:

Նախագծի 4-րդ, 5-րդ հոդվածներով արտոնությունները սահմանող դրույթները կարող են անփոփոխ մնալ միայն պետական բյուջեով առողջապահական ոլորտին այդ ծառայությունների համար համապատասխան լրացուցիչ ֆինանսավորման առկայության դեպքում:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Չեոնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատման

Նախագծի՝ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատումն իրականացվել է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2010 թվականի հունվարի 14-ի «Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի՝ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 18-Ն որոշման համաձայն:

Գնահատման արդյունքում Նախագիծը՝

1. Ռազմավարական ազդեցության կարգավորման տեսանկյունից նախագիծն ունի դրական ազդեցություն:
2. Բնագավառի շահառուների վրա ազդեցության կարգավորման տեսանկյունից նախագիծն ունի դրական ազդեցություն:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Ձեռնորհիլի ատոմային էլեկտրակայանի և այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի՝ բյուջետային բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման վերաբերյալ

Նախագծով առաջարկվել է ամենամայա դրամական օգնություն տրամադրել այն քաղաքացիական անձանց, որոնց վրա չի տարածվում <<Զինձառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին>> ՀՀ օրենքի դրույթները և ըստ Ձեր կողմից ներկայացված տեղեկանքի 627 մարդու ամսական 11000 դրամի չափով դրամական օգնություն տրամադրելու պարագայում տարեկան ծախսը կկազմի շուրջ 82.8 մլն.դրամ:

Բացի այդ՝ առաջարկվել է առողջարանային բուժման անվճար ուղեգրի տրամադրում և ըստ ներկայացված տեղեկանքի այն կտրամադրվի շուրջ 500 մարդու և ուղեգրի միջին արժեքով՝ 120.0 հազ.դրամով հաշվարկված տարեկան կկազմի 60.0 մլն.դրամ:

Միաժամանակ տեղեկանքով առաջարկվել է նաև ներկայացված նախագծի 5-րդ և 6 -րդ հոդվածները իրականացնել 2013 թվականից (Նախագծով՝ ուժի մեջ է մտնում 01.01.2012 թ-ից):

Վերոնշյալ կատարված համապատասխան հաշվարկների արդյունքները ցույց են տալիս, որ նախագծի ընդունումը կբերի լրացուցիչ միջոցների հատկացման անհրաժեշտություն՝ տարեկան շուրջ 142.8 մլն.դրամ, որի համար ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հուլիսի 8-ի «ՀՀ 2011-2013 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագիրը հաստատելու մասին» N 859-Ն որոշմամբ համապատասխան միջոցներ նախատեսված չեն, ուստի դրա ընդունման դեպքում այն կմնա առանց ֆինանսական ապահովման:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի եւ այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին

ԳԼՈՒԽ 1

Ընդհանուր դրույթներ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման ստարկան եւ գործողության ոլորտը

1. Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացիների իրավունքների ու շահերի պաշտպանության հետ կապված հարաբերությունները, որոնք տուժել են՝ մասնակցելով Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի (այսուհետ՝ ՉԱԷԿ) վթարից եւ միջուկային այլ աղետների հետեւանքների վերացման աշխատանքներին:

2. Սույն օրենքով նշված անձանց տրվող արտոնություններն ու փոխհատուցումները տարածվում են սույն օրենքի 3-րդ հոդվածում նշված քաղաքացիների խմբերի վրա:

Հոդված 2. ՉԱԷԿ-ի վթարի եւ այլ միջուկային աղետների հետեւանքներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության վերաբերյալ օրենսդրությունը

1. ՉԱԷԿ-ի վթարից եւ այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանությունն ապահովվում է սույն օրենքով եւ սույն օրենքից բխող ենթասօրենսդրական ակտերով:

Հոդված 3. ՉԱԷԿ-ի վթարի եւ միջուկային այլ աղետների հետեւանքներից տուժած քաղաքացիների խմբերը

1. Սույն օրենքի դրույթները տարածվում են չեռնոբիլյան վթարի եւ այլ միջուկային աղետների հետեւանքներից տուժած քաղաքացիների հետեւյալ խմբերի վրա

1) Անձինք, որոնք հիվանդացել են ճառագայթային հիվանդությամբ՝ կապված ՉԱԷԿ-ի վթարի հետեւանքների վերացման աշխատանքներին մասնակցելու հետ, ինչպես նաեւ այն քաղաքացիները, որոնք ճանաչվել են հաշմանդամ եւ հաշմանդամությունը կապվել է անմիջականորեն Չեռնոբիլյան վթարի ազդեցության հետ, այդ թվում՝

2) անձինք (ժամանակավորապես ուղարկված կամ գործուղված), որոնք մասնակցել են Չեռնոբիլի վթարի վերացման աշխատանքներին,

3) զինծառայողներ, ներքին գործերի մարմինների աշխատակիցներ, զինապարտներ, որոնք կանչված են եղել հատուկ հավաքների՝ աշխատելու այդ ժամանակաշրջանում ախտահարված գոտում, Չեռնոբիլի վթարի հետեւանքների վերացման նպատակով

2. Անձինք (ժամանակավորապես ուղարկված կամ գործուղված), որոնք 1986-1987թթ. մասնակցել են ՉԱԷԿ-ի վթարի հետեւանքների վերացման աշխատանքներին ախտահարված գոտում, զինծառայողներ, ներքին գործերի մարմինների աշխատողներ եւ զինապարտներ, որոնք կանչվել են հատուկ հավաքների՝ այդ ժամանակաշրջանում վթարի վերացման աշխատանքներին մասնակցելու համար:

3. Անձինք (ժամանակավորապես ուղարկված կամ գործուղված), որոնք 1988-1989թթ. մասնակցել են Չեոնոբիլի վթարի հետեւանքների վերացման աշխատանքներին ախտահարված գոտում, զինծառայողներ, ներքին գործերի մարմինների աշխատողներ եւ զինապարտներ, որոնք կանչվել են հատուկ հավաքների՝ այդ ժամանակաշրջանում վթարի վերացման աշխատանքներին մասնակցելու համար:

4. Անձինք, /ժամանակավորապես ուղարկված կամ գործուղված/, այդ թվում զինծառայողներ եւ զինապարտներ՝ զորակոչված հատուկ հավաքների, ոստիկանության, պետանվտանգության, անձնակազմերի աշխատակիցներ, որոնք 1957-1958/1959-1961/ թթ. Ամիջապետ մասնակցություն են ունեցել 1957թ. «Մայակ» արտադրական միավորման վթարի հետեւանքների վերացման աշխատանքներին:

5. Անձինք, որոնք մասնակցել կամ տուժել են քաղաքացիական եւ ռազմական նշանակության միջուկային այլ օբյեկտների վթարների հետեւանքների վերացման արդյունքում:

Հոդված 4. ՉԱԷԿ-ի վթարի եւ միջուկային այլ աղետների հետեւանքներից տուժած քաղաքացիների բժշկական օգնության եւ ճառագայթային սզդեցությունից պաշտպանվածության իրավունքը

ՉԱԷԿ-ի վթարի եւ միջուկային այլ աղետների հետեւանքներից տուժած քաղաքացիները իրավունք ունեն բժշկական օգնության եւ դիսպանսերիզացիայի առողջապահական կազմակերպություններում ըստ բնակության վայրի: Այդ անձանց մասնագիտացված բուժօգնությունը ապահովում, նրանց հիվանդության եւ հաշմանդանության պատճառակաւ կապը որոշում են ՀՀ պաշտպանության նախարարության կենտրոնական ռազմաբժշկական հանձնաժողովի եւ ՀՀ առողջապահության նախարարության ճառագայթային բժշկության եւ այրվածքների գիտական կենտրոնի կողմից տրված եզրակացությունների հիման վրա: Եթե ՀՀ առողջապահության նախարարության ճառագայթային բժշկության եւ այրվածքների գիտական կենտրոնը չունի համապատասխան մասնագետներ, ապա հիվանդն ուղղեգրվում է այլ առողջապահական կազմակերպություն:

Գլուխ 2

Փոխհատուցում եւ արտոնություններ ՉԱԷԿ-ի վթարի հետեւանքներից տուժած անձանց

Հոդված 5. Ըառագայթային հիվանդությանը հիվանդացած եւ հաշմանդամ դարձած անձանց արտոնությունները

1. Սույն օրենքի առաջին գլխի 3-րդ հոդվածում նշված անձինք իրավունք ունեն՝
  - 1) Անվճար ամենամյա բժշկական հետազոտման՝ համապատասխան մասնագետների ներգրավմամբ
  - 2) Ամեն տարի անվճար դեղորայքի ձեռքբերման (բժշկի դեղատոմսով)
  - 3) Անվճար ատամնապրոթեզավորման (բացառությամբ պրոթեզի թանկարժեք մետաղից)

4) Անվճար առողջարանային ուղեգրերի ապահովման՝ ՀՀ կառավարության սահմանված կարգով

2. Անձինք, որոնց հիվանդությունները պայմանավորված են նրանց ծնողների ճառագայթված լինելով, երաշխավորվում են սույն օրենքով նախատեսված փոխհատուցումները եւ արտոնությունները:

3. Սույն հոդվածում նշված արտոնությունները վերաբերում են ՉԱԷԿ-ի եւ միջուկային այլ աղետների հետեւանքների վերացմանը մասնակցած, վթարից զոհված եւ ճառագայթային հիվանդությունից մահացածների ընտանիքների անդամներին՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Հոդված 6. ՉԱԷԿ-ի վթարի եւ միջուկային այլ աղետների հետեւանքների վերացման աշխատանքներին մասնակիցների օգնություն արանապու իրավունքը

ՉԱԷԿ-ի վթարի եւ միջուկային այլ աղետների հետեւանքների վերացման աշխատանքներին մասնակցածները ստանում են ամենամյա դրամական օգնություն՝ ՀՀ կառավարության սահմանված կարգով եւ չափով:

Հոդված 7. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2012 թվականի հունվարի 1-ից:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՄ

«Չեռնոբիլի ատոմային էլեկտրակայանի եւ այլ միջուկային աղետներից տուժած քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի ընդունման անհրաժեշտության

Օրենքի նախագծի ընդունումը բխում է ԱՊՀ երկրների շրջանակներում ընդունված «Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի եւ այլ միջուկային աղետների եւ վթարների հետեւանքով ճառագայթահարման ենթարկված քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանության մասին» համաձայնագրի դրույթներից, որը Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացվել է դեռեւս 1994 թվականին:

1986թ. ապրիլի 26-ի Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարը մարդկության խոշորագույն տեխնոգեն աղետներից մեկն էր: Շուրջ 3000 հայորդիներ մեր հանրապետությունից մասնակցեցին այդ աղետի հետեւանքների վերացման աշխատանքներին:

Աղետի հետեւանքների վերացման աշխատանքների 3000 մասնակիցներից 400-ը մահացել են, 1600-ից ավելին դառնել են հաշմանդամներ են, որի արդյունքում ճառագայթված ծնողներից ծնվել են տարբեր արատներով բազմաթիվ երեխաներ:

Օրենքի նախագծով կարգավորվում է Չեռնոբիլի էլեկտրակայանի վթարի եւ այլ միջուկային աղետների հետեւանքներից տուժած անձանց տրվող արտոնությունների եւ փոխհատուցումների խնդիրը: